

Hallitusohjelmassa hyvät periaatteet, rahaa vielä puuttuu

Suomen tuore hallitusohjelma sisältää tekniikan miehille ja naisille myönteisiä kannanottoja. Tutkimus- ja kehitystoiminnan volyymi aiotaan nostaa neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta, ja valtio tulee talkoisiin mukaan omalla osuudellaan.

Julkisen rahoituksen osuus koko t&k-panostuksesta pysyy noin kolmanneksessa, joka on tutkimusten perusteella suunnilleen optimitasoa. Riittävä julkinen rahoitus mahdollistaa pitkäjänteisempiä ja suuremman tutkimuspanoksen sisältäviä hankkeita kuin mihin pelkällä yksityisellä rahoituksella pystyttäisiin. Toisaalta liian suuri julkinen osuus laiskistaisi ja veisi toiminnalta tavoitteellisuutta.

Hallitus on myös ryhtymässä toimiin tekniikan alan yliopistokoulutuksen kehittämiseksi. Kokonaisuutena kohtalaisen hyvin resursoidussa ja kansainvälisissä vertailuissa hyvin pärjänneessä suomalaisessa koulutuksessa tekniikan ala on laiminlyöty lähes järjestelmällisesti.

Nykyisellään Suomen teknillisten yliopistojen henkilöresurssit suhteessa opiskelijamäärään ovat yhdestä kolmasosasta yhteen viidesosaan maailman johtavien tekniikan alan yliopistojen tasosta ja rahalliset resurssit kymmenesosa.

Muissa maissa teknillisten yliopistojen rahoitus opiskelijaa kohti on kaksin- jopa viisinkertainen yliopistotason maakohtaiseen keskiarvoon verrattuna – meillä alle keskitason. Kuitenkin virallinen Suomi kuvittelee pärjäävänsä tulevaisuudessa osaamisella, ja aivan erityisesti tekniikan osaamisella!

Suomalainen professori ja teekkari eivät voi loputtomiin vastata viittä muun maa-alaista ja on lähes talvisotaan verrattava ihme, että tällä panostuksella on saavutettu näinkin hyviä tuloksia. Vaikka nyt ei ole suoranaisesti kysymys elämästä ja kuolemasta, vertaus talvisotaan on

mielestäni monellakin tavalla osuva. Kansainvälinen kilpailu on luonteeltaan totaalista, ja insinöörikoulutuksen globaalissa laatukilpailussa vastustajilla on suhteellisesti viisinkertainen miesylivoima ja kymmenkertainen materiaaliylivoima.

Tekniikan yliopistotasoisien koulutuksen ongelmat voidaan jäljittää 1990-luvulle. Silloin teknillisten yliopistojen sisäänotto kaksinkertaistettiin pitkälti teollisuuden vaatimuksesta. Vastaavaa resurssien lisäystä ei kuitenkaan tehty, ja korkeakoulut joutuivat selviytymään lähes kaksinkertaisesta opiskelijamäärästä entisiin resurssien.

Laman oloissa ratkaisu oli ehkä ymmärrettävässä, mutta pysyvänä tilana se on kestämaton. Myös ammattikorkeakoulujen teknillisten linjojen tilanne on monessa suhteessa hyvin samantapainen.

Hallitusohjelmassa tilanne on noteerattu, ja tekniikan alan korkeakoulutukselle tullaan laatimaan strategia. Ohjelmassa on koko yliopistolaitoksen toimintakuluissa varauduttu yhteensä 80 miljoonan euron tasonkorotukseen.

Tehtyjen asiantuntija-arvioiden mukaan yksin teknillisten yliopistojen budjettimäärärahojen tasoa tulisi kuitenkin nostaa vähintään 150 miljoonalla eurola. Tällä ei toki päästäisi vielä lähellekään kansainvälistä huippua, mutta jos-takin on aloitettava.

Tekniikan koulutusstrategian valmistuessa sen toteuttamiselle onkin taattava tarvittavat resurssit, eikä sitä voi kuvitella rahoitettavan osana mainittua 80 miljoonan kehystä. Opiskelijoiden vuotuinen sisäänottomäärä tulee vakiinnuttaa 3 500:n tasolle, ja keskittyä lähivuosiin siihen, että opetuksen taso saadaan nostetuksi maailman huipputasolle. Myös teknikkotason koulutuksen järjestäminen on otettava harkintaan.

HEIKKI KAUPPI

**toiminnanjohtaja
Tekniikan Akateemisten
Liitto TEK ry**